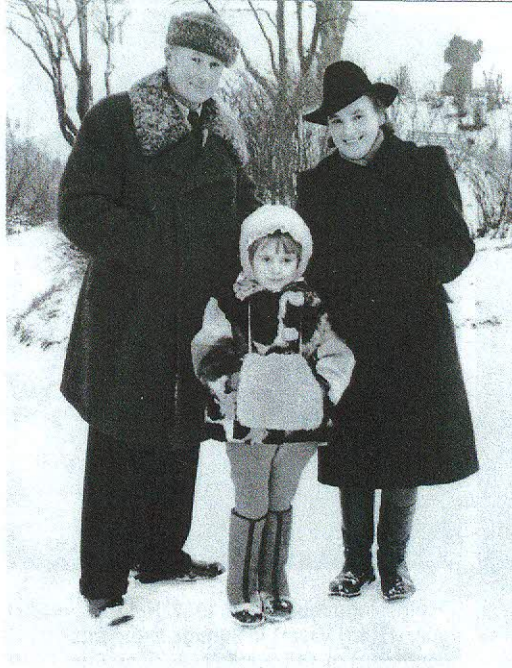

← September 1943. Kaheaastane Helgi. Kelmikas pilk ja „kuradike silmis” on isa Richardilt.

→ Ema Erika ja kasuisa Jaan Kütiga Tallinnas Harjumäel. „Mul oli vasikanahast kasukas ja jänesenahast muhv,” mäletab Helgi.

↓ „Sulle kõik nüüd ütlen ...” Sulnis duett Kalju Terasmaaga. Televiisor ja „Horoskoop” tegid Helgi Sallost Helgi Sallo, kellele hakati tänaval järele vaatama. Just televisioon tõi inimesed ka teatrisse, vaatama seda, kes laulab „Horoskoobis”. Helgi: „Tänapäevase keelepruugi järgi oli „Horoskoop” mu isikliik suhtekorraldus.”

Ta toob oma kodus Mustamäel lauale ühe fotoalbumi teise järel. Korralikult ritta sätitud pildid, Helgi kirjutatud selgitused juures, räägivad lugu tema rollidest ja lavapartneritest, reisidest, armsatest inimestest. Pilte on jätkunud elulooaamatusse „Helgib ja heliseb”, mille ilmumisest möödunud kaheksa aasta jooksul on aga mitu uut albumit juurde tekkinud.

Helgi Sallo helisev ja erilise tämbriga lauluhääl paneb kuulaja kaasa helisema. Ta ütleb, et hääl on looduse and, mängus on geenid – hääle ja näitlemisande on talle pärandanud ema ja isa. Ema **Erika** ja juuksurist isa **Richard** kohtusidki ohvitseride suveaias näitemängu tehes.

Lapsepõlvest mäletab Helgi lõputuid ühislaulmisi. Nina ulatus vaevalt üle lauaääre, kui suurte inimestelt kuulnud laulusõnad olid juba peas. Et minna Lillekülast – kus pere elas pärast märtsipommitamist, milles nende kodu oli tabamuse saanud – lõbusamini lasteaeda, oli mõnus laulu jorutada: „Me rõõmsad reisuselid, me ümberhulkujad ...” Nii astus Helgi oma kasuisa, tubli teerullijuhi **Jaan Kūti** käekõrval. Pärisisa, kes veidi enne tütre sündi sõtta võeti, pole Helgi kunagi näinud. Alles hiljuti sai ta teada, et isa suri Venemaal kõhutõppe.

Muusikakooli katsetel õeldi, et kenakene hääl on sul küll, aga sellega tuleks aastaid tööd teha. Seepeale läks tüdruk kokakooli.

MARIA! MARIA! MARIA!

Sõbranna õhutusel sattus Helgi koolisööklast töötamise ajal teatriühingu lavakunstistuudiosse. „Seal oli lõpmata huvitav!” meenutab Helgi. „Kõik, mis ma praegu, pärast laval laulmise lõpetamist sõnateatrites teen, on tänu sellele, et olen õppinud Ants Lauteri juures draamastuudios näitlejaks.”

Tollal aga seadis Suur Juhus nii, et laulmisest sai Helgi töö pikkadeks aastateks. Kui konservatooriumi lavakunstikateedri teine lend hakkas Estonias tegema Bernsteini muusikali „West Side'i lugu”, soovitas dirigent Eri Klas, kes oli samuti aastakese lavakunstistuudios õppinud, proovida peaossa ka Helgi Sallot. Neiu kutsuti katsetele ja temast saigi Maria. Helgi: „Olin

õnnelik, aga ka eevil ja segaduses – mina, ja Estonias?! Kuna mul polnud muusikaharidust, tähendas see, et pidin hakkama ise oma häält harima. Suur abi oli Tiit Kuusikust konservatooriumi laulueriala ettevalmistusklassis, teatris aga kontsertmeister Viive Ernesaksast ja koorilaulja Henno Seinast. Viimase kahe tänulikuks käealuseks jäin veel ka siis, kui mind kutsuti juba primadonnaks.”

LAVAARMASTUSE MITU NÄGU

Maria, Pepi, Pille, Pipi, Aldonza, Madeleine, Ninon, Sally, Mariza, Dolly ... Küllap tulevad nii need kui ka paljud teisedki rollid, mida Helgi Sallo Estonia laval rohkem kui 30 aasta jooksul laulis, värvikalt meelde kõigile, kes on tema andest publiku seas osa saanud. Helgi: „Operett on algusest lõpuni armastuslugu ega nõua näitlejalt suurt meisterlikkust. Mina tahtsin puhuda oma rollidele elu sisse, muuta ka operetikangelannad luust ja lihast inimesteks.” Kõige enam on lauljannale meelde jäänud raskelt kätte tulnud rollid

Mitch Leigh' muusikalis „Mees La Manchast” suutis Helgi veenda vaatajat, et Aldonza pole etenduse lõpuks enam vilets kõrtsiplika, vaid muutuse läbi teinud naine, kes kuulutab: „Mina olen Dulcinea!” Aldonza-Dulcinea oli see, kes kandis don Quijote'i lahkumise traagikas usku, et kõik on võimalik! >>

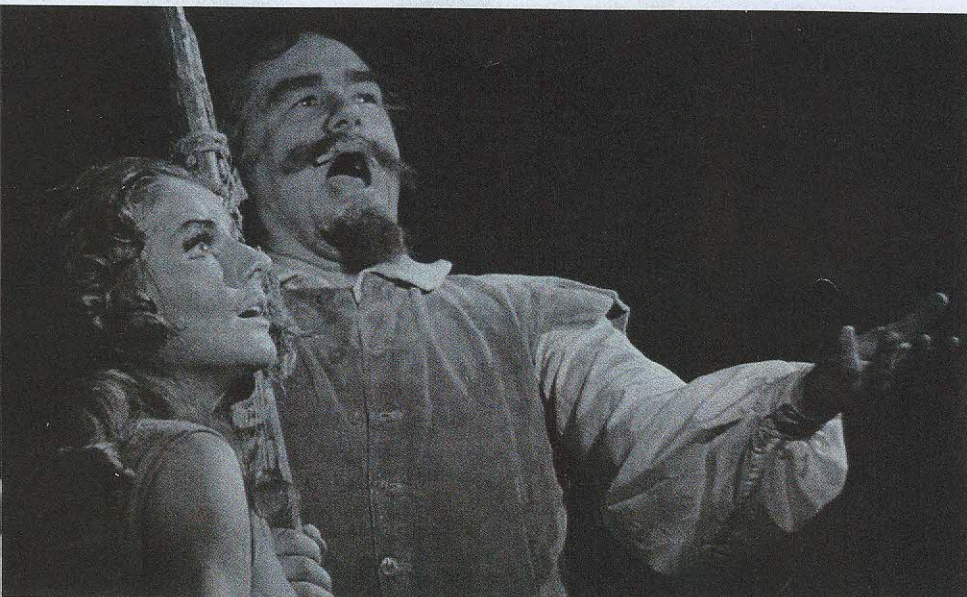
„West Side'i lugu” Helgi Sallo Mariaga peaosas esietendus Estonias 30. detsembril 1964. Tänavu möödub sellest 50 aastat.

„Muinaslugu muusikas”, 1967. Helgi Sallo Tiiu koos Ilmari (Harri Vasar) ja Ennuga (Voldemar Kuslap). Esietendus oli rõõmupäev – kaua polnud kindel, kas lavaluba antakse, sest arvati, et nii põhjakäinud mehest nagu Raimond Valgre ei tasu teha täismahus lavastust. Muusikalist jäi Helgi Sallo ja Voldemar Kuslapi repertuaari mitmeid Valgre laule, mida esitades sõideti Eesti risti-põiki läbi, klaverisaatjaks Viive Ernesaks.

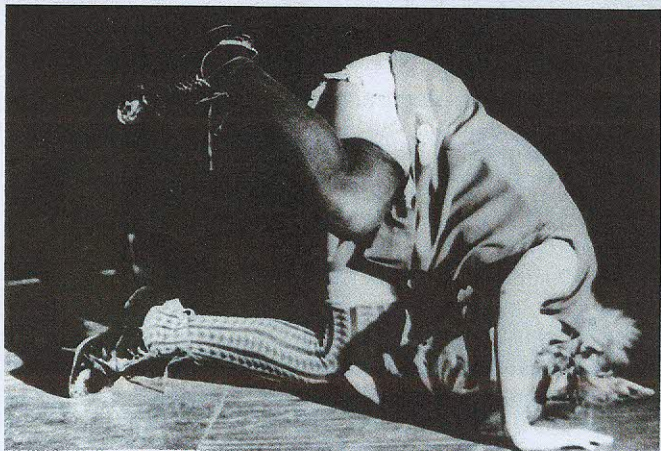

↑ „Savoy ball”, 1981. Subretillikust Helgist on kasvanud suurilmadaam Madeleine. Helgi mängis Madeleine'i nõnda, et ka saalisistuja võis end selles naises ära tunda. Tema partner Voldemar Kuslap (Madeleine'i abikaasa markii Aristide) aga ütles: „Helgi on pärm, mis kergitab.”

← „Mees La Manchast”, 1971. Georg Otsaga laval olla oli pidupäev. Rahvas saalis hingas kaasa ning kriitikud nimetasid don Quijote'i (Georg Ots) ja Dulcinea (Helgi Sallo) duetti muusikali tipphetkeks.

↓ Helgi: „Iga lavastaja on olnud mulle tähtis. Olen tänulik kõigile, kes on aidanud mind lihvida, „podisevat auru” talitseda.” Sellel pildil tänab Helgi Sulev Nõmmikut, muusikali „Suudle mind, Kate” lavastajat (1992). „Pipi Pikksukka” lavastades (1969) oli Sulev Nõmmik aidanud Helgil trikitavas Pipis üles leida ka rahulikuma, sooja südamega tüdruku.

„Kuidas ma paindusin!” imestab Helgi seda pilti vaadates. Pidigi painduma – tegemist oli ju Pipiga! Pipina mäletab Helgi Sallot terve põlvkond, kes on nüüd kuldses keskeas lapsevanemad.

Ermaks saamine tähendas oma kohta ka päriselus. Teatrieluga sai tütar Liina tuttavaks maast madalast. „Ta ju näitles lapsest peale!” ütleb Helgi tütre lapseea pilte vaadates. Sellel pildil, kus Liina on emaga ooperi „Don Giovanni” proovis (1975), ütleb noore daami näoilme, et ooper on tõsine asi ...

Kasuisa Jaani 80 aasta sünnipäeval 1986. Koos on kogu pere: ema Erika, kasuisa Jaan, Helgi noorem õde Ingrid oma tollase abikaasa Valeri ja poja Erikuga, Helgi oma tütre Liina ja tema isa Unoga.

Kümme aastat hiljem Pál Ábrahámi operetis „Savoy ball” oli Madeleine Helgi Sallo esituses naine, kes võitles oma Suure Armastuse eest. Mõnigi saalisistuja tundis end Madeleine'is ära ja sai eneseväarikusele tuge – nii inimlik oli laval mängitu.

Kehastanud Imre Kálmáni operetis „Montmartre'i kannike” kergete elukommetega neiust suurilma-daamiks saanud Ninoni, jäi Helgisse kahtlus, kas ta ikka leidis karakteris põhjenduse, miks too nii kergelt oma armastusest loobus. Rahustas mõte, et võib-olla ongi armastus boheemlashingele heitlik ja püsimatu.

John Kenderi muusikalise kabareelauljat Sallyt mängides kirjutas Helgi oma päevikusse: „Sally piinab mind. Kardan ja ootan etendusi. Aga ilma Sallyta ei tahaks olla. Tahaksin, et inimesed saalis saaksid aru: armastus on kohustus.”

Jerry Bocki muusikalist „Viiuldaja katusel” mäletab mõnigi vaataja Tevje (Jüri Krjukov) ja Golde (Helgi Sallo) duetti. Viie lapse ema ja vaese piima-mehe Tevje naine Golde jõuab tõdemuseni, et pere kooshoidmine ja laste eest hoolitsemine – niisugunegi võib olla armastus.

Zerlina on Helgi Sallo rollide seas eriline, sest see oli tema esimene osatäitmine ooperis (Mozarti „Don

Üks väga ilus naine. Helgi, 1983.

Giovanni” – toim). Helgi meenutab: „Kui lavastaja Georg Ots mulle helistas ja Zerlina osa ettepaneku tegi, panin algul telefonitoru käest, mõtlesin, et mõni kolleeg teeb lolli nalja. Aga kui sain aru, et helistaja on tõesti Georg Ots, olin muidugi rõõmus – tähendab, mu töö oma häälega oli vilja kandnud!” Helgi esitas Zerlinat kui lihast ja luust talupiigat, kes armastab südamest oma peigmeest Masettot. See Zerlina, kes laseb pea Giovanniil segi ajada, on hoopis kohmetu unistaja. Jalad uuesti maha saanud, asub Zerlina koos teiste Juani võrgutatud naistega talle kätte maksma. Arvustaja kirjutas, et kätemaksus oli salloliku temperamenti.

Eriline on Helgi Sallo Estonias lauldud rollide seas ka Dolly Jerry Hermani muusikalise „Hallo, Dolly!” Just Dolly rolliga oli Helgi Sallo otsustanud oma lauljakarjääri lõpetada. Kuigi tema otsust ei mõistnud arvustajad ega publik (ega mõista vist tänaseni, sest Helgi lauluhääl pole kuhugi kadunud), on ta ise kindel: „Lavalt tuleb lahkuda just siis, kui oled tipus!” Ta kirjeldab praegugi vaimustusega magusat tunnet, mis teda valdas, kui ta „Hallo, Dolly!” viimasel etendusel lavalt saali astus ja rahva keskel laulis: „*Kui tähistaevas kaoks, kui ei süda lööks, kui kõik me ümbert kaoks, jääks vaid armastus! Kui hea!*”

ARMASTUS PÄRISELUS

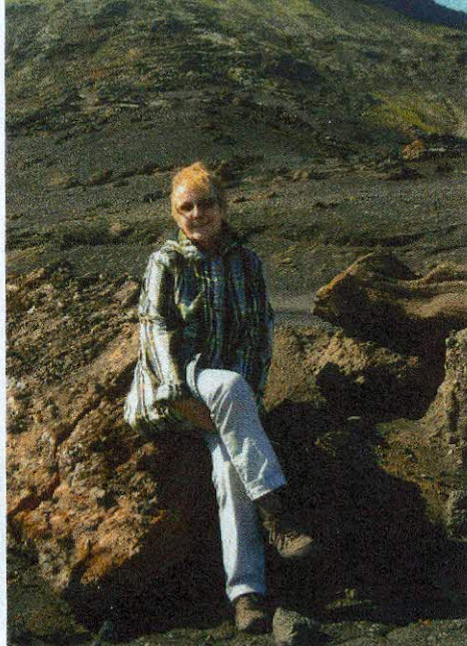
„Suurt Armastust pole võimalik laval üksinda mängida. Mul on vaja Partnerit, kes äratav minus armastuse. Teine inimene on nagu peegel, kelles ennast näed ja ära tunned, kellega koos hakkad elama, hingama, liikuma,” räägib Helgi. „Oma lavarollides olen läbi elanud palju armastusi. Minu päriselus on olnud ainult üks Suur Armastus.”

On olnud ahhetajaid: „Sul on ikka seesama rüütel! Nii palju aastaid ja ikka sama! Ei oleks kunagi uskunud, et sina võid olla ühele inimesele truu!” Ometi on nii olnud, kuni Helgi Sallo elu ainukese armastuse, tema tütre Liina isa **Uno Heinapuu** surmani veebruaris 2011.

Päriselus on Helgi pidanud tähtsaks oma kohta ajaslepis, olles lülikes enne teda olnute ja järeltulijate vahel: „Õnn on see, et ma Liina ilmale tõin. See õnn suureneb iga aastaga.” Liina Vahtriku ja kadunud

↑ Kevad 1998. Liina saab näitlejadiplomi. Ema Helgi, isa Uno ja Reti Maria on tulnud õnnitlema.

← Lapsena istus Helgi Stroomi rannas kivil, vahtis merele ja tahtis teada, mis on silmapiiri taga. Sellest ajast peale unistas ta ka kaugest Islandist ja lubas endale: „Ükskord ma lähen sinna niikuinii!” 2013. aasta suvel istuski ta kivi otsas Islandi laavaväljal ja ohkas: „Island on fantastiline!”

↓ Puhkuseta Pedassaares ei kujuta Helgi elu ette juba rohkem kui 30 aastat. Kui teatrillidu sealne suvekodu ära müüdi, pakkusid naabrid, lahke perekond Toomel, Helgile võimalust veeta suve nende juures. Parajasti on Helgile külla tulnud tütar Liina ja tütrepoeg Johannes. NB! Oluline on pildil ka jalgratas, Helgi igasuvine sõiduriist.

Jõululaupäeval 2013 Helgi juures. Helgi, tütar Liina Vahtrik ja tema elukaaslane Anders Härm, Reti Maria ja Johannes, kellele jõuluvana on äsja toonud uhiuue jalgrattakiivri.

Andre Vahtriku tütar **Reti Maria**, kes järgmisel kevadel lõpetab Tartu ülikooli prantsuse filoloogia bakalaureuseõppe ja omandab lisaks Luua metsanduskoolis retkejuhtimise oskusi, nimetab Helgit ikka Mammaks. Mammaga on ta veetnud koos mõnusaid tunde ja päevi – alates väiksenäna piibelehtede korjamisest Pirita metsa all kuni pea igasuviste pikkade meeoleukate reisiseni.

Liina ja ta elukaaslase Anders Härmi pojast **Johannesest** sai tänavu koolipoiss. „Pildiplöks tuleb Johannesel meist kõige paremini välja!” kiidab Mamma värskeid perepilte vaadates.

JA IKKA LAVAL!

Kunagi ennustas numeroloog Helgile, et 70-aastaselt algab tema elus uus tõus. „Mis muud, kui lähen mehele või taevasse!” arvas tollal väga noor Helgi. Nüüd peab ta tunnistama, et tõus on käes ja see on hoopis loominguiline. Viimastel aastatel on ta kaasa teinud mitmes Vana Baskini Teatri ja Komöödiateatri etenduses. Sel sügisel rändab ta Komöödiateatri tükiga „Kvartett” mööda Eestimaad ringi ja näeb kõikjal täissaale. Tänavu mängis Helgi Sallo koos Anne Veesaarega Hüüru veskis juba mitmendat suve „Head ööd, ema” – tõsist lugu, mis jätab vaatajatesse siiski helge tunde ja

soovi leida rohkem aega lähedastega rääkimiseks. Etendusega, mida mängiti kokku 102 korda, käidi 2013. aastal ka Ameerika eestlaste juures New Yorgis ja Washingtonis.

Varsti algavad uue tragikomöödia proovid, mis peaks lavaküpseks saama Vana Baskini Teatri juubeliks järgmisel kevadel. Mängukavas on ka „Ootamatu ettepanek”, kus partneriks on Raivo Trass. Seegi etendus läheb täissaalidele. „Me muudkui kummardame ja kummardame ja nemad muudkui plaksutavad ja plaksutavad ...” Kui keegi vahel küsibki, miks Sallo ometi enam ei laula, siis kostab ta kindlalt: „Ma olen ju õppinud draamanäitlejaks. Lõpuks ometi saan ma olla just see.”

Kõige selle kõrval täitub Helgil tänavu detsembris 50 tööaastat koduteatris Estonia, kus ta on pärast lauljakarjäärist loobumist suunanud näitejuhina noori lavalolijaid. Laupäevaõhtuti ilmub aga televaatajate kodudesse Õnne tänava Alma – vabandust, proua Alma. Veel räägib Helgi Sallo õhinal Haapsalu sallist, mille ta hiljuti valmis kodus õpetuste järgi, mida jagas vanadaam, kellega ta paar aastat tagasi põlveoperatsioonil olles haiglapalatis jagas. „Põlve ma enam ei tunnegi!” hõiskab Helgi koju viivast järsust trepist reipalt üles astudes. ■

↑ Laupäevaõhtuti teleekraanil ütleb proua Alma Örne tänavast: „Ei ole küll minu asi, aga ...” Pildil nüüdseks lahkunud Kaljo Kiisaga, kes mängis armastatud Johannest.

← Sõnateatrit on Helgi tahtnud teha draamastuudio lõpetamisest alates. Missis Hinsonina Vana Baskini Teatri „Üllatuskülalises” 2010. Roma – Terje Pennie.

Pärast „Head ööd, ema” etendust Washingtonis 15. aprillil 2013 Marina Kaljuranna, tollase Eesti saadikuga USA-s, ja Anne Veesaarega.

12. aprillil 2014. Eesti ringreisil on äsja lõppenud „Kvarteti” etendus Kuusalu rahvamajas. Vasakult: Reggie (Hans Miilberg), Cissy (Helgi Sallo), Jean (Katrin Karisma), Willfred (Ago-Endrik Kerge).